

A „Kolozsvári Közlöny” megjelenik minden szerdán és szombaton reggel.

Szerkesztősegi szállás.
piacz-sor, Dietrich-ház, 277 sz. hová a lapot illető küldemények, u. m. kéziratok és hirdetések utasítandók. Bérmentetlen levél csak a dolgozatásainkat fogadjuk el.

KOLOZSVÁRI

KÖZLÖNY

Politikai, tudományos és szépirodalmi lap.

Előfizetési díj:

Félévre 5 frt. p. p.
Negyedévre 2 „ 40 kr.
Egy órára 1 frt.

Az előf. pénzét Stein J. könyvkere-
fedésbe, bérmentesen küldendők.

Hirdetéseket
sorankint 4 ezüst krajczáért, áradalmi-
kat 2 kr-ért gyorsan közlünk.

Kolozsvár, dec. 4-k én. Hazai ügyeink egyik nagy horderejű kérdése, örvendés fejlődésének kazon stadiumába lép, a hol csak a közérzésnek kell karjai közé szorítani s élettel melegevel ápolni, hogy fejlődésünk, nemzeti műveltségünk erős mozdonyává, s egyszersmind dicső emlékeljévé váljék. Az erdélyi múzeum s tudományos egyesület lételemékkérdése már csak saját magunk akarától, belátásunktól, s a hazai közügy iránt ápoló szeretetünk mérfokától függ, a közszellem s éppen azért közlissetti gr. Mikó Imre önmaga körlevelet bocsát ki a két hazai közbuzgalmu fiaihoz és leányaihoz, hogy hassanak és tegyenek annyit, a mennyit egy nagy fontosságú nemzetügy igényel. Nekünk szerencsénk volt e körlevél birtokába jutni; s ezennel sietünk azt egész terjedelmében közzé tenni:

A mint az ide fogott hírlapi Kivonat mutatja, egy központosított hazai múzeumnak az 1844/5 évi országgyűlési, ugyisze újabb időbeli ajánlatok nyomán egyesületi úton Kolozsvárt alapíthatósa iránt számos tekintélyes hazafiak jóváhagyása és megbízása következtében, én és négy társam felsejese Urunkhoz még eze-
lőlt nyolcz hónappal folyamodtunk vala; mely folyamodvány a magas ministeriumhoz tétetvén át, onnan a mellékelt kivonathat látható utasítással küldetett vissza.

E felsőbb utasítás értelmében első teendőnk lhattam, buzgóságukról ismert több hazafiakhoz nyomtatott Aláírási íveket küldeni a végre, hogy azokkal lakta körökben élő, tudomány és közjó iránt buzgó ismerőket fölkeresvén, névalírással hitelesített ígéretet és nyilatkozatot vegyenek az iránt: ki, mit és mennyit szándékozik adni a kérdéses múzeumnak azon esetben, ha a közértekezlet által tervezett s az összes részvényesek választása nyomán kijelölt bizottmány által felterjesztendő alapszabályok ő felsége kegyelmes megerősítését megnyerik?

Az erdélyi múzeum-egylet alapítás ügye iránt minden oldalról oly élénk részvét s buzgalom nyilvánult országsszerte, s a hazai lapok által is annyira meg volt vitatva, hogy szükségfelettlének tartom elősorolni mindazon okokat, mik minket ennek kezdeményezésére birtak. A főbbek voltak: a gr. Kemény-féle gyűjtemények a hazában bentartása, az 1844/5-beli alapítóknak jobbára hanyatló kora, sőt némelyeknek el is halá-

lozása, szellemi érdekeinknek egy új véd-bástya emelése, a haza ismeretének és a tudományos műveltségnek a mostani idők-hez képesti kifejtésére alkalom- és eszköz-nyújtás, naponta pusztuló történeli régiségeink s műkincseinknek további szélszórátástól és veszélyeztetéstől megóvása, végre azon remény, hogy tehetős hazánkiai az urbéri kárpótlások ezerfelé igényelt filléreiből tán e célra is most inkább áldozhatnak, mintsem később.

Az alapszabály-terv tapasztaladús férfiak közremunkálásával készült, egy nagyobb körű értekezlet átnézte s jóváhagyta; erre a magas ministerium észrevételeit megtette, melyek oly modorban szerkesztvék, hogy a fenforgó intézet azok mellett is czélszerű létesítése s üdvös hatása minden lehető kezességeit bírja. Nyugodt lélekkel mondom, hogy az ezen alapon állítandó múzeum, a tudomány igényeinek, valamint napjaink szükségének is meg fog felelhetni, a mint a szabálymódosító közgyűlés alkalmával ez iránt kiki meggyőződhetik.

Azon reményben, hogy N. N. a fennebbi és a mellékletben kifejezett nézete-
ket osztja, az ide fogott Aláírási íveket azon hazafiúi kéréssel bátorodom kezéhez küldeni, hogy azokat részint egyszerű férfiaknak aláírások gyűjtése végett átadni, részint személyesen a vidéken élő honfiakat és honleányokat felkeresni s az iránti formaszert ígéretet s illetőleg névalírással hitelesített nyilatkozatot venni méltóztatik: ki és mennyit adand az erdélyi múzeum alapjába, gyűjteményébe, a fennebbi módon átnézett és felterjesztett alapszabályoknak a fels. fejedelem általi megerősítése esetében?

Ez aláírási ívek hozzám lesznek beküldendők. Az aláírt ígéretekre nézve a szabályok megerősítése után mindenkihez kötelezvény-mintát fognak küldetni, s a tett ajánlatok csak azután fognak formaszert kötelezésekké válni. Addig is kíváncsok, hogy a kik múzeumi tárgyakat, u. m. könyvet, érmekeket sat. ajánlanak, azokat addig rendezni, lajstromozni s még hozzá — a mennyiben lehet — némi becslési okmányt is csatolni sziveskedjenek. Az egyleti tagság különböző osztályai a mellékletben láthatók. Az aláírások beérkezte után a részvényesek azonnal hírlap útján gyűlésremeg-hivatnak.

E körlevél szűk tere nem engedi, mindent elmondanom, mi az ügy-állásnak tökéletes földéítéséhez tartoznak, s hazánkiaiit annak lelkes felkarolására bírná. Azonban ez tán nem is szükség oly kérdésben, melynek pártolására az indokokat és tettvágy nemcsak ösztönök kiki saját keblében hordozza. Egyedül buzgó eljárás s egy kis fáradságnak nem kímélése az, a mit kérek. Én és társaim minden kitelhetőt megteszünk. Eddig minden a legnagyobb reményekkel kecsegtet Számos hazafiak tették már hozzá — külön felhívást nem is várva — ajánlataikat; miket én ezután is hálás szívvel elfogadok, s nem sokára hírlap útján közléteendek. Vajha legalább ez egy ügyben a gondviselés egyetértésre hajtaná mindnyájunk szívét és értelmét. Egyesített erő, munkásság, bizalom és nem fukarkodó hazafiuság az, mi által a kitűzött szép és nagy cél közel jövőben bizonyosan elérhetővé válik. Buzgó eljárásért ismét és ismét esedezik Kolozsvárt, dec. 2. 1856.

gr. Mikó Imre.

Azon lelkesedés a mely a múzeum-
eszméje újra felélesztésének s létesülésének még csak reménye napjaiban országsszerte nyilatkozott, meg vagyunk győződve, közszavazás volt az ügy nagy jelentősége mellett; jelensége fajunk élni ohajtásának; élni a polgárisult nemzetek kellekeivel és társaságában. És lám, Fejedelmünk kegyessége ohajtásunkat méltányolta és a múzeum, a mely akkor fellelkesített, a mely a multnak kegyeletes örje, a jelennek ösztöne s a jövőnek védő gyanja gyanánt kínálkozik, csak hazafi eszünkre és keblünkre vár, hogy létesüljön! És nemzetünk geniusza sugja nekem, hogy létesülni fog. Midőn a világszellelem azt kívánta, hogy szívünk bátorságával, karjaink erejével szolgáljunk az emberiségnek, dicső tetteket irtunk a történetek lapjaira; és most, midőn a polgárisodás a zászlóvivő, ne volnánk képesek a régi dicsőséget, ha nem is növelni, de darabjaiban fen-tartani? Ez azt jelentené, hogy szívünk erősebb, mint eszünk. De ha a természet sok-nemű áldásaiban részesült fajunk természetes tulajdonait vizsgáljuk, a szív nemes tulajdonai mellett, ott találjuk az ész sokféle képességeit, a műveltség arany-kulcsait is. Az élet, a naggyá fejlődés alapjai kezünkbe vannak. Éppen ezért hiszem, hogy az er-

délyi múzeum, mint fejlettségünk, s fejlődni vágyó törekvésünk symboluma hazánk fiai és leányai ész-világánál és szív-melegénél erős és hosszú életre támad. Ne feledjük, hogy a múzeumra teendő ajánlatok fels. Fejedelmünk magas kormányra elébe terjesztendők, hogy melegei legyenek polgárisodás iránti hajlamunknak, életrevalóságunknak, hogy kitűnjék, hogy szavunknak, kifejezett ohajtásunknak megfelelő tette a záloga? Igazolja tehát mindenki tettel hazafi szeretetét. Felismerem a körülmények mostohaságát, ez idők szükségbe sanyúlását; tudom, hogy fogytunk számban, vagyonban; ám de még is elég számosan és elég gazdagok vagyunk arra, hogy mindnyájunk garasából és forintjaiból egy oly közügyet, minő az erdélyi múzeum létre hozhassunk. Az értelem világa, az akarat szentsége legyen mindnyájunkkal!

Szabadságot veszünk magunknak, lapunk mellett minden olvasóinknak ezennel aláírási íveket küldeni, hogy ez úton is mentől többeknek nyiljék alkalom a magas czél elmozdítására aláírókat gyűjthetni; reméljük, hogy a tevékeny közszellem e tágasabb tér nyílását eredményosan fogja felhasználni. Egyszersmind kijelentjük, hogy szerkesztőségünk is kész mindennemű muzeumi ajándékokat elfogadni, kellő helyre juttatni s az ilyeokről hírlapilag számolni.

Berde Á.

LAPSZEMLE.

— Velenczében nov. 24-én mentvé-
be a velencei központi congregatio ünnepélyes megnyitása és pedig Császár Ö Felsége 1855. jul. 15-ki rendelvénye értelmében. Helytartó ur ő excellenciájá, kinek kezébe a küldött urak a szokásos esküt letették, beszédet intéztek a gyűlekezethez, nemcsak hogy ama kötelességeket kiemelje, melyeket a központi congregatiooknak teljesíteniök kell, hanem hogy egyszersmind azon bizalomra utaljon, melyet Császár Ö Felsége minden egyes kildöttbe helyez. Vegodarzere Cittadella Andrásküldött megfelelő módon válaszolt e beszédre. Miután a küldött urak a sz. István templomban in corpore sz. misét hallgattak, gr. Radetzky tby ő excejához mentek, ki őket szokott leereszkedéssel fogadta. Ekként 8 év mulva ismét visszaállítottat egy testület, melybe a velencei történeti legszébb reményeit fekteti. Vajha hivatását teljesítse! (Budap. H.)

— Az „Oestr. Corr.” következő cikket hoz: „Cseh koronaországban az al-hatóságok cseh — morva gyarmatosoknak Erdélyben teljesen

TÁRGZA.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtökön (nov. 27.) „Brankovics György.” pén-
leken: szünet; szombaton: „Pünkösdi királyné.” vasár-
nap: „Liliomfi.” hétfőn: szünet; kedden: „Csak kitar-
lás.” szerdán: „Brankovics György.”

Obornyik Károly szomorujátéka, az elhunyt szinköltő ezen utolsó műve, a fenn kijelölt színházi hét folytán kétszer került színpadra, először közepes, másodszor még közepesebb számú közönség előtt. E darab első három felvonása, mint úgyesen bevégzett műreszek tekinthetők; de már az utolsó szakaszokban a szerző nemes röptű szellemé kieserelődni látszik. Mindazáltal közönségünknek határozottan tetszett, s úgy hisszük Brankovics sokáig fogja magát fontartani a magyar színpadokon. A czim-szeretel mindkétszer Gyulai játszta; több sikerült jelenetei tap-sokban részesültek. H. P. Kornelia (István), Rónainé (Mara), úgy szintén Rónai (II. Murat) és Pesti (Gerő) ugy tölték be szakmá-jukat, hogy csak dicsérlettel említhetjük őket. Azonban Pesti szín-művészi jövőjének érdekében meg kell jegyeznünk, hogy szava-latát azon lecke-felmondói modortól, mely azt jellemzi, egészen meg kell mentenie, különben mindig ugyanazon egy merev e gyéniséget fogja a néző elibe állítani, s majd később, ha e mo-dor uralkodóvá lesz, jellemet festeni, vagy egy lélekállapotot viszzatükröztetni éppen nem tudand.

Szerdahelyi Kálmán, a pesti nemzeti színház rendes tagja, mint vendég már háromszor lépett fel, a „Pünkösdi királyné,” „Liliomfi” és „Csak kitarás”-ban. A két első darab adatásán a színház minden helyiségeiben megtelt, s a lelkes közönség zajos tapsokkal fogadta a művészvendéget, ki renkiül könyved, élet híven jellemző, eredeti játéka és szép éneke által demonstrálta, hogy a pesti ítéset nem hiába dicséri őt, s az ottani közönség nem ok nélkül emelte őt oly hamar kedvencz színművészei sorá-ba. Valóban meglepő, hogy Szerdahelyi pár év alatt hova fejtette tehetségét. Eléthü alakító erejének különösen Liliomfi-ban és Kö-vér Lajos győren látogatott „Csak kitarás”-ában adta meglepő, meggyőző jelét.

— ayo —

LIBLOY SCHULLER FRIGYES JOGTÖRTÉNETI MŰVEIRŐL.

Már kétszer is figyelmesekké voltak téve a jogirodalom ba-ráti a nagyszabedű jog-academia azon művelt, munkás, emelke-dett szellem s elfoglaltalan politikai nézettű egyik tanárának jog-történeti műveire. Csudálkozunk, hogy a két hón anynyi jeles jogtudósai közt nem akadott egy is, ki e sok tekintetben jeles, mindenben érdekes, s a hazai jog mély buvárlatát tanúsító műve-
ket a magyar olvasó közönséggel megismertetni magának fáradsí-gót vegyen. Bizony pedig ezek méltóbbak lettek volna arra, mint sok mulékony becsű, bár lármásabb hatású könyv.

Kérdjük: vajon politikai történetünket a jogtörténet ala-pos ismerete és adatának felhasználása nélkül megírhatni-e ala-

posan? Nem. Hiszen a kettő édes egytestvér: egyik magyarázza a másikat, mindkettőnek pragmaticus előadása festi igazán s ta-nulságosan a magán nemzeti és egyetemes polgári élet változá-sait. Nem elég a történetírónak az eseményeket elmesélni: oka-ikra, kulfeteikre is kell menni; ezek pedig leggyakrabban a tör-vényekben s azok alkotóinak és alkotásuk körülményeinek előa-dásában rejlenek. Vajha megzúnnunk már egyszer történetünket jogéletünk s a hazai törvényhozás korszakokénti különböző in-tézkedéseinek kellő méltatása nélkül írni!

Valóban kár jogtörténeteinkre oly kevés gondot fordítunk; ezeknek a köztörténetekkel párhuzamosan kellene műveltetniök. Egy-két törvénynek idézése pedig nem teszi azt, hogy törvény-
könyveinket a hazai historia írásánál kellően használtuk. Ily tör-ténetírás megjár oly nemzetenél, melynek fejedelme és kormány-
sa absolut volt, vagy a mely felforgatások által szokta változtat-ni közállapotit: de alkotmányával birt nemzetenél, hol a törvény-
hozásnak majd minden nevezetese és döntő eseményénél cselekvő és irányadó nyomai látszanak, bizony nincs helyén.

Historiographiánk egész maig — egy-két kivétellel — nem fordított elég figyelmet erre. Legjobb történetíróinknál is alig lá-tunk néhány törvény-idezést; mintha dynastiái, közjogi, társad-almi, birtoklási sat. reformjainknak alapja és bölcsője mindíg forradalom, esetlegesség vagy más nem normalis állapot lett volna, és nem az idők, a nemzeti műveltség, a politikai és tár-sadalmi nézetek és gondolkodásmód lassankénti fejlődése és a korral együtt változása. Igaz, hogy a hadviselés és békekötés joga — a köztörténeteknek hajdonata két főbb forrás-ága — kirá-lyaink és fejedelmek kezében volt, tehát legtöbbje a közesemé-nyeknek az ők növekvén kezdődött és folyt le; de ez is mindig ellensúlyozva volt részint a tanácsosok, részint a törvényhozás belésszólási joga által. Igaz, hogy egyes olygarchák személyes

meghírsült letelepedése alkalmából helytartósági kihozsátvány által lőnek utasítva, hogy a Magyarországra s volt magyar mellékszigetekbe átköltözés végett kiadandó utlevélek kizárólagos kiadásánál mely elővigyázati rendszabályokat tartanak szem előtt, s mely szellemben kelljen az utengedélyért folyamodók összeszedésére esetében eljárni. A szásvárosi ker. kapitányának az erdélyi cs. k. helytartósághoz küldött jelentése szerint azonban utoljára öt család érkezett Csehországból Szászvárosba, s ezeknek kimondása szerint még más családok is uton vannak Csehország több vidékeiről Erdély felé, hol nagyon ingatlant lét várja. Bármily előnyös legyen az országra s a gyarmatosokra nézve az előkészített és jól vezetett letelepedés, épp oly veszélyesek az ily vállalatok, ha késztetéstől és terv nélkül hajtanak végre, s a siker a véletlenre bízott. Iparosok az Erdélyben jelenleg főnálló céhíntézmények mellett, melyek főleg az idegen folyamodók elé különféle akadályokat gördíthetnek, gyarapodásra mindaddig nem számíthatnak, míg ott egy új ipartörvény életbe nem lép. Földmívelő gyarmatosok számára pedig a földvásárlás, továbbá szállási és gazdasági eszközök biztosítása általi előkészület föltétlenül szükséges, ha egy egészben tönkre jutni, vagy legalább rendesen úgy is igen csekély tökéje egy részét elveszíteni nem akarják. Ezen adatok mutatják, melyre mulasztatlanul szükséges, hogy az áttelepedni vágyók, mielőtt ily vállalatba esznek, a dolgok állásáról maguknak bővebb felvilágosítást szerezzenek. Az erdélyi hatóságok az ottani helytartóság nyilatkozata szerint utasítottak, hogy más koronaországok hatóságait az egyes esetekben szükségelt felvilágosításokat gyorsan és kimerítőleg megadják. Ismételve előfordult csapások kikerülése végett különösen arra kell ügyelni, hogy az Erdélybe átköltözés végett jelentkezők ne csak kíváncsi uti eszközökkel, hanem megfelelő vállalkozási tőkével is ellátva legyenek.

APRÓ HIREK.

* Az erdélyi gazdasági egyesület másfél éves Havifüzetéből eddig elő vetünk harmat eze után bátran ajánlhatjuk a tanulságos tartalmú gazdasági közlőnyt az olvasó közönség figyelmébe és pártolásába. Rendkívül olcsó ára (1 pfr. 12 füzetre) azt gyantátja, hogy e vállalatnak szép számú előfizetői vannak s fájdalom, úgy halljuk, csak 54-ből áll az egész szám. Hogy oly pártolás mellett az igénytelen vállalat, melynek főtartására mindössze is csak 250 előfizető kellene, kénytelen lesz elalunni — igen természetes dolog. A 12 füzet azonban, úgy hisszük, mindenesetre meg fog már jelenni s az egytelente egy pár száz forint vesztesége lesz utána, mint volt egy másik, szintén igen derek vállalat — a tavalyi naptár után. Vajha családoknak azon hitünkben, hogy gazda közönségünk részvételéért a Havifüzetek is a Mezei naptárhoz hasonló eredményt hoznak a gazd. egyesületnek.

* Főtisztelendő Dr. Haynald Lajos erdélyi cath. püspök ő nagyméltósága egyházi és iskolai célokra tett eddigi kegyes alapítványai számait újabb a következőkkel méltóztatott növelni:

1. papságra készülő gyermekek semináriuma 4,000 ft.
2. papi nyugdíjalapítványra 2,000 „
3. az Orsolya-szűz n. szebeni Conventje számára 2,000 „
4. a K. Fehérváron közelebbi felállítandó leány-nővérdere 4,000 „
5. az iskolatanítók, ezek özvegyei és árvaik számára tett eddigi 2000 p. ft. alapítványához újabb 1,000 „
6. harangra a Székes egyház számára 1,000 „
A kegyes főpásztor ez újabb alapítványai 14,000 p. forint összegre rúgnak, melyért a gyámoltott intézetek hája s áldása kövesse lépéit.

érdeket is gyakran azonosultak a közérdekkel s küzdelmeik magukkal ragadták a közügyek, sőt az egész hon dolgainak menettét. Természetes, hogy ilyenkor a politikai véletlennek is nagy szerep jutott; de a honpolgárok és törvényhozás erélye és jogérzete a súlyosabb mégis mindig helyre tudta állítani, az alkotmány erejébe és hatályába ismét visszazalépt, törvényhozási uton szülteket ismét a legnagyobb átalakulások, mik a köztörténetek tengelyeit, olykor kerekelt és főfő rugóit tették.

Sajnálatosnak tartjuk azért, hogy napjainkban, kivált mi erdélyi magyarokul a jogirodalomra, legelőbb is annak történeti oldalaira nagyobb gondot és figyelmet nem fordítunk, avagy csak azon okból is, mivelhogy az multunk ismeretének egyik lényeges alkotórésze; a kettőt t. i. politikai és jog történetek csak egygyütt ismerhetjük meg kellő alaposan, külön-külön nem.

E nézetekből indulva ki, lehetetlen a mindjárt megnevezendő művek tudományos írója iránt ószinte méltánylatunkat ki nem fejeznünk, mint a melyekben az erdélyi jogtörténet-írás első szilárd alapjait látjuk letéve s általa jogirodalmunkban régóta érzett hiányt kell jóformán kipótolnunk vallanunk.

Az elsőnek cizme: Siebenbürgische Rechtsgeschichte, compendiatisch dargestellt von Friedrich Schüller von Libloy. Hermannstadt, 1851. XXXI. 8d-rétű iv. Ez tárgyalja az erdélyi jogtörténeti kútfőket: 1) a magyar királyok, 2) a nemzeti fejedelmek, 3) az osztrák házból való nagy fejedelmek alatt — az első részben; a másodikban jogintézményeinknek u. m. a) a legfőbb státushatalomnak u. m. a) fejedelmek, b) az összes nemzetek — magyarok, székelyek, szászok — mint a törvényhozás egyik concret felének és a státushatalom másik alkotó elemének, úgy szintén minden egyes nem-

* A szebeni tanács elhatározta, hogy minden tulajdonos a háza előtti tért a földmívelő hamával, homokkal vagy fűszéppal bebetonozza, s annak idejében a havat mindig elkarítani tartozik. A ki e rendeletet nem vevén tekintetbe, az 10 frt. — 50 frt. terjedő büntetést pénzt fizet. Haszonlón intézkedhetnek a mi városunk tanácsa is.

* Rácz Sándor, ki szinpadra a magyar színészet bölcsőjénél, itt Kolozsvárt egyelőtt 50 évvel lépett, s Kócsi, Jancsó, Láng, Ernyi, Saska előharcosok között jelesen küzdött, városunkban van. Fülel megtagadták tőle a szolgálatot, s ő sem szolgálhat többé a színészet terén; azonban hallja az élet nyomasztó szükségének kopogtatását, s magát azok ellen védendő, leirta életét s azt kinyomatta. Az igénytelen aggyastán, ki mint comicus, régen annyiszor derített ve kedvre a közönséget, e kis könyvével együtt ajánlja magát a t. cz. közönség kegyébe.

* Cziriák és Stark helybeli szappangyártók jelentik a t. cz. közönségnek, hogy dec. 4-dikén kezdve a fagygyugyertyának fontját 24. a szappannak rudját 38% krért p. p. fogják adni.

* Elhunyt költőnk Garay János szülői a napokban ünnepelték meg Szegszárdon arany-menegzőjüket.

* Ország Antal hazánkba, a „Delibáb” dolgozóitára, ki mint ügyes fényírás és tollrajzoló jelentékeny hirt vívott ki magának a nagy világvárosban, Párisban; közelebb a photographia mezején új találmányával lépett fel, mely szerint a tőrényű üveg helyett a legjobb sikerrel használ vulkanizált ruggyantát (gumi-elasticum). Ily fényírásai jól elkészített lapok egyedül nála kaphatók Párisban (rue de l' Odeon Nro 18).

* Az „Oest. Corr.” írja, hogy Császár Ö Felséget pápa ő szentsége nevében az olasz földön Viale cardinal fogja üdvözölni.

* Bárd Sina Simon, mint hírlík, a magyar akademiának nyolczvanezer, a gazdasági egytelente harmincezer, s más közszélokra szintén harmincezer frtot ajándékozott.

* Az amerikai egyesültállamok közéből választott elnökének gondolkodásmódját különösen jellemzi egy adoma, melyet róla beszélnek. Kevésell az előtt, hogy Dallas Buchanan londoni állomásában fölvaltotta, egy utobbi a királynő st. James-palotájában egy ünnepélyes alkalommal megjelent. Ugyan ez alkalommal ott volt a haiti császár ő felsége teljhatalmu minisztere is, egy pompás termetű, éltesen öltözött néger is, ki, mint a császár képviselője, általános figyelmet tárgya vala. Midőn a diplomatai testület tagjai a királynőt üdvözölni szerencsétlenek valának, Buchanan ur és a fekete harczi véletlenül egymás mellé jutottak. Egy jelenlévő, kinek ez föltűnt, az elsőltől kérde: mit tart szomszédjáról? Buchanan nyugodtan a négerhez fordította fejét, s aztán egész megvetés és undorral végig nézvé, sajátzerű yankee-kiejtését mondá: „Megmerek érte adni 1000 dollárt!” S azzal távozott.

* Kars eleste, mint tudjuk, nagyon zokon esett volt az angoloknak; azt is olvasuk aztán, miképp bosszulak meg magukat érte; hogyan haragostak a dícső hősnek Williams tábornoknak nevére, a kit báróságra emeltek, diszkarddal s mit én tudom, megmivel tisztelték meg. E név dícsőitéséből azaz egy eredmény megmaradt, hogy már most nem lehet, nincs oka a közvéleménynek Kars elestét — szégyenfoltnak tartani. Am, de magára a hős személyére nézve a közvélemény dícsőitése más fordulatot akar venni. S miköböl? — Volt ott a védő bajnokok közt egy név, melyet, úgy látszik, az volt a hit (Williams tábornok lite legalább), hogy jó mentől kevesebb ször, vagy éppen nem is emlegetni: a tábornok hát, azon munkájában, melyet a várostrom történetéről kiadott — bölcsen hallgat erről a névről. S ime, Londonban közelebből egy új munka jelen meg a karsai dolgokról, melyben annak szerzője igénytelen egyszerűséggel elpanaszolja a föltűnt méltatlankodását, hogy az ő szolgálatai föltételei

ben az anynyira dícsőitett főparancsnok oly igen főseny volt; elbeszeli folyamát és eredményét a várólt tett kirohanásoknak, a melyeknek vezérletével ő maga volt megbízva; elmondja, mi hősileg viseltek magokat oldalalán azon törökök közül többen, a kik W. tábornok munkájában általános becsmélve vannak, míg a főparancsnok maga, biztos fészében, a kellő segély-küldésről és megfelledezett sat. sat. — S most ezek olvasása után az angol közvélemény, úgy látszik, abban kíván megállapodni, hogy Williams elég busásan kikapta már dícsőszárazsát a pünkösdi királyságról, illő, hogy beérje a bárósággal s egyéb eddigi kitüntetésekkel s mostantól fogva, a karsai hős elnevezés illesse a közlebből megjelent könyv szerzője — Kmetty.

* A rhodusi löportárnak menykö-be-csapás következtében történt légerőppenése alkalmával 200 ember veszté életét, köztök a kaimakam családja.

* Weimarban m hó 19-kén következő humoristicus falragasz díszíté a szegleteket: „A gáz elfogyván, adatik tudtára mindenki nek, hogy ma este Weimar utcáin nem lesznek világítva, minél fogva mindazok, a kik nem szeretnek az orrukak betörni, tisztelettel kértnek: sziveskedjenek vagy honn maradni, vagy magukhoz lámpát venni.” A gáz hiánya miatt a színházban is elmaradt az előadás.

* Mult hó 15-kén Párisban, a faubourg du temple, szélén egy kávéház nyitottat meg, mely Európában a legnagyobb. A termekben 8000 ülő vendég fér el, s Franciaország keletének száma szerint 86 tekeasztal van benne föllállítva.

* Párisból, nov 19-dikéről írják: Tegnap a Boulevard Montmartre körül két leány ment, kik kezökben mintegy 200 darab, gázal töltött, gyermekek számára készített lég-hajócskát vittek, mik jelenleg a párisi kis és nagy gyermekek a la mode játékszereül szolgálnak. Az egyik leány bizonyos arra rabogó kócsi elől félre akarván futni, elesik, a másik, nem vesztve lélekjelenlétét, gyorsan megragadja a társa által elejtett 100 lég-hajót, s a zokkal biztos menhelyre késztül szaladni. De, imé, egyszerre csak azt veszi észre, hogy a föld színéről lassanként emelkedni kezd, minél fogva ösztönyszerűleg, kétségbeesetten ragaszkodik a lég-hajókba, melyek őt fölébb fölébb szállítják. A meglepett, nagy számú néző sereg tetlenül, elamulva szemelte e sajátos jelenetet, míg végre — s ez volt a szerencse — az akarata ellen lég-hajozó leány elszalasztott néhányat az apró leányablakból, s így szerencsén viszsza szállott a föld színére, a lég-hajók pedig felszállingóztak a magas lég-ürbe. A nézők egymásközét pénzt gyűjtve, a károsult leányt 300 frankig fölsegítették.

Hivatalos.

A magas kormány 1854-ki patense által az urbériséget veszített adósnak megengedte, hogy betáblázott és moratorium alá eső tartozásait az urbéri kárpótlási kötelezvényekkel, ezek teljes értéke szerint fizethessék; azonban az nem volt kimondva, hogy a hitelezők, az ily papirokat tartozzanak elfogadni. Innen a törvényszékeknek különböző vélemények támadtak az ily természetű peres-kezdéseknél; ennek megelőzésére a m. miniszterium a következő rendeletet bocsátá ki:

Bel, igazság és pénzügyi miniszterium rendelete nov. 21-ről 1856, azon kérdés felvilágosítására: vajjon az urbériséget veszített földbirtokosok utasíthatják-e és menyinyben hitelezőiket ezek akarata ellen a kárpótlási tökére; kiható Magyar, Horvát és Tóthországra, a Szerb vajdaságra, Temesi bánságra és Erdélyre.

Az 1856-i novemb. 11-én kelt legfelsőbb megbízás alapján, — azon kérdés felvilágosítására: vajjon az 1854-i jan. 16-án (B. T. L. 21. 22. 23 számában) és 1856-i jan. 1-én (B. T. L. 7-ik számában) kelt legfelsőbb nyilpa-

ranesok fennálltával, az urbériséget veszített földbirtokosok utasíthatják-e és menyinyben hitelezőiket ezek akarata ellen a kárpótlási tökére. — a bel, igazság és pénzügyi miniszterium megrendelendőnek találta, a mint következők:

A Magyar, Horvát és Tóthországra, ugy a Szerb vajdaságra és Temesi bánságra nézve 1854 jan. 16-án. Erdélyre nézve 1856 jan. 1-n kelt legfelsőbb nyilparancsok értelmében, és ezek egyes határozatainak összefüggésében van, hogy a mely hitelezők utalását az adós az 1854-i jan. 16-án kelt nyilparancs 30-dik §-sa, és az 1856-i jan. 6-án keltnek 29-ik §-sa szerint kellő módon és időben kérte, az ily hitelezők e nyilparancsok határozataiból képest és az időzeti §-okban foglalt megszorítások mellett, világos vagy hallgatólagos beleegyezésök nélkül is, az 1854 jan. 16-i nyilparancs 46-dik, Erdélyre nézve az 1856 jan. 1-n keltnek 45-dik §-ában kijelölt sorrendben, a földterhermentesítési kötelezvények névszerinti értékében a földterhermentesítési tökére utasítandók.

Ugyan ez áll a bé nem táblázott, ugy a betáblázott hitelezőkre nézve, és az utóbbiakat illetőleg az 1854 jan. 16-i nyilparancs 30-dik §-ában, és az 1856 jan. 1-én keltnek 29-ik §-ában említett esetekben, akkor is, ha az ily hitelezők az 1854 jan. 16-ki nyilparancs 44-dik §-sa, Erdélyre nézve az 1856 jan. 1-én keltnek 43-dik §-sa értelmében kijelentettek, hogy ők, a tárgyalás alatt levő kárpótlási töké mellett, az adós ingatlan javaira szerzett elsőbbségi jogokkal megelégednek.

B. Bach m. k. B. Krausz m. k.

B. Bruck m. k.

Törvényszéki hirdetések

Kivonatanban.

A kolozsvár megyei cs. k. törvényszék f. é. nov. 13-ról 8462 sz. a. felhívja báró Bánffy Elek örököseit, ellenök a cs. k. pénzügyvédség által a Babb-alapítványba tartozó 2000 e. ft. töké kamatja iránt indított kereset védelmére. Kirendelt ügyvéd Tamási Antal.

A szászváros (broos) megyei cs. k. törvényszék f. é. oct. 24-ről 3075 sz. a. felhívja Hollaki Antal örököseit, ellenök a cs. kir. pénzügyvédség által a Babb-alapítványba tartozó 2000 e. ft. töké kamatja iránt indított kereset védelmére. Kirendelt ügyvéd Sebe.

A csik somlyai cs. k. járáshivatal, mint törvényszék f. é. septemb. 30-ról 2329 sz. a. felhívja csik-mádéfalvi Szabó Ferenczet, ellene a cs. k. pénzügyvédség által, 50 ez. ft. töké és járuléki iránt indított kereset védelmére. Felelet-tételi határidő 90 nap. Kirendelt ügyvéd Csiki, helyettes Balázs Gáspár.

A dézs megyei cs. k. törvényszék f. é. nov. 17-ről 5373 sz. a. felhívja vécsi báró Kemény Györgyöt vagy örököseit, ellenök a k. fiseus által a Sydonial-alapítványba tartozó 1600 ez. ft. töké iránt indított kereset védelmére. Tárgyalási hatánap f. é. dec. 17-e d. e. 10 órakor. Kirendelt ügyvéd Tamási Sándor, helyettes Brassai Károly.

A dézs megyei cs. k. törvényszék f. é. nov. 19-ről 5372 sz. a. felhívja gróf Haller Ferenczet, mint gróf Haller János örökösét, és báró Huszár Lajost, mint báró Huszár József örökösét, ellenök a cs. k. pénzügyvédség által, a Sydonial-alapítványba tartozó 400 ez. ft. töké iránt indított kereset védelmére. Kirendelt ügyvéd Vajna Sándor, helyettes Dézsi Károly.

A zilahi cs. k. törvényszék f. é. nov. 4-ről 1612 sz. a. tudatja hogy Kortvélyes György elfoglalt 859 számú házat Zilahon, Kendefi Sára Pethő Andrásné kérelmére, a jövő 1857-dik évi január 10-én és febr. 14-én d. e. 9 órakor az ottani törvényszéknél köz árverésen el fogják adni.

annál kedvesebben meglepő részrehajlatlansággal s oly rövid és világos imrodorban van szerkesztve, hogy azoknak az előadás élet eleven színével és erejével még egyszer oly vonzóvá tett tanítás célzást, az új nemzedékre nézve hasznos, multunk tekintetében épületes, sőt olvasása is, kivált az elsőnek élvezetes és sok helyt valódi gyönyört adó. Nem tehetjük, hogy rájuk az ujjakkori jogirodalom művelőit, különösen pedig a Bécsben megjelent Kelet Népe című jeles időszi kiadványt Dr. Hegedűst ne figyelmeztessük. Min a mai lapokból olvasók, ez értekezés vége a III. füzetben megjelent Nem tudjuk, volt-e a derék értekezés e művekre reflexioval?

Legyen szabad ohajtásunkat kifejezni az iránt: vajha a tisztelt tanár úr kézikönyvül s itt-ott igen tömört rövidséggel irt jogtörténeti művét a nagyobb olvasó közönség számára is kidolgozhatná! S vajha őt e téren erdélyi magyar jogtudósaink valamelyike is, jelesen a nagy tekintélyű Dózsa Elek volt marosvásárhelyi jogtanár követelné! E nemes vetélytől a hazai jogtörténet-irodalom csak üdvöst várhatna, a magyar ész genialis járása csak új bizonyítékot nyerne!

A Magánhangzokról, a magyar nyelvben.

(Vége)

II. A Magánhangzók a hang mekkoróságára nézve:

1. rövidék, hova tartoznak a nyersek és tompák mind,

A bánffihunyadi cs. k. járás hivatal f. e. nov. 16-ól 1747 sz. a. tudatja, hogy Pável Mitru, Pável Jakób, Kati Ferencz, Pável Onucz és Ujvári János elfoglalt 46, 41, 40 és 16 számú házát Domoson és hozzátartozóit, Balázs Samu kérelmére, f. e. decemb. 17-én és 31-én d. e. 10 órakor, a damosi bíró házában, közárverésen el fogják adni.

A k. fejevári cs. k. megyei törvényszék f. e. nov. 19-ől 1977 sz. a. tudatja, hogy az özevgy Pattantyús Emmánuelné Zakariás Maria elfoglalt buzás-bocsárdi rész jószágát köz árverésen szándékolt eladása ideiglenesen fel van függesztve.

A károly-fejevári cs. k. megyei törvényszék f. e. novemb. 6-ól 2818 sz. a. felhívja Laszky Susannát Kornis Eleknét, ellene alvinczi Deák Istváné né, 1808 e. ft. kárterítés iránt indított kereset védelmére. Felelet-tételi határidő 30 nap. Kirendelt ügyvéd Sipos, helyettes Balázs.

A nagysajói cs. k. járás hivatal, mint törvényszék f. e. nov. 20-ól 1032 sz. a. tudatja, hogy raglai lakos Ránk Constantin törvényes kinyomozott vesztegetéseit gondnokság alá van véve; gondnoka Gavril Nicolaj.

A szeben megyei cs. k. törvényszék f. e. nov. 10-ől 4384 sz. a. tudatja, hogy czipész Bernhard József 375 számú házát Szebenben, a Jagatits József kérelmére, f. e. dec. 23-án d. e. 10 órakor a hely szinén, becs-áran alól is el fogják adni.

A szeben megyei cs. k. törvényszék f. e. uovemb. 10-ől 4406 sz. a. tudatja, hogy Bauman Frigyes 912 számú házát Szebenben, a Wilke János kérelmére f. e. dec. 15-én d. e. 10 órakor közárverésen becs-áran alól is el fogják adni.

A mezőmaradasi cs. k. járás hivatal, mint törvényszék f. e. oct. 31-ől 937 sz. a. tudatja, hogy Gidófalvi János náznánfalvi 7 d. földjét, Lauterbach Traugott kérelmére f. e. decemb. 15-én és jövő évi január 13-án d. e. a náznánfalvi községi irodában, közárverésen el fogják adni.

A brassai árvai bizottság f. e. novemb. 18-ól 271 sz. a. tudatja, hogy kerekes Mojse János, mint vesztegető, gondnokság alá van vetve; gondnoka Klöchner János.

LEVELEZÉSEK.

Torda, nov. 22. F. hó 18-án dolgoztak járásbeli emberek Aranyos vizünk szabályozásán, postaréti berkünk keresztül, ne hogy a keresztesi országut vesztélybe forogjon. Akarnók, ha megtartaná szabályzott medrét, mert ezen a havasról nagysebességgel zuhanó viz. áradások — mi szinte minden évben megtörténik, oly erős, mint a haladási szellem — semmi gátot, töltést nem töl el maga előtt, egy helyen néha 3 águ folyamot is képez. Városunkban több nevezetes nők vannak, kik oly sebeket s más belső betegségeket is gyógyítanak meg, melyet okleveles orvosok sokszor felhagynak. Ezek között S-nő és A-nő kitűnők. S-nő közelebbről, szerencsétlen szülésbe, haláltorkából ragadt ki egy nőt, — egy gyereket arenából győgyított ki, kiket az orvosi látogatás felhagyott. Ily nőt véleményünk szerint az orvos uraknak ki kellene hallgatni s más ily körülmények között orvos szereiket felhasználni. Tanulni nem szegény. Ezek a természetűt tanultak orvosi tudományokat, a pedig az első orvosodtor.

Erzsébet napja tiszta fehér köntösben viradtránk, minek hó leple mintegy lábnyi vastag.

Több aprólékos tolvajságok, pince és házfelverések vannak napi rendben. Hogy is ne folytatodnék e szerep, midőn Erdélyben egy városban sincs — tán — annyi tekerőcsavargó, mint itt.

F. hó 25-dike estvéjére a t. casinó termében tánc vigalomra vagyunk egybe hívva: az ujjabban alakult s közpártfogással és részvételt megajándékozott zenészek hangszerei költsége fedezte.

tére, stb. így szól anyomatott hirdetés. Tovább: az irtestélyen kellemes társalkodás, ártatlan vigalom a kitűzött nemes cézzáll párosítva. Léven — e körülmény igényt formál számos tisztelt egyéniség megjelenésére, hova egész tisztelttel megis hivatalnak. Binder Dániel zene tanító és tanítványai által.

Ez igen szép hirdetvényt értelmeznünk kell, mert másképpen az idegen elhiszi, hogy a régi polgári zeneegylet alakult ujjabban, mert más zeneegyletről Tordán még nem tudnak. Tehát ezen kihirdetett zeneegylet nem más mint a cigány purdéből alakult, zenekar, kiknek nemes céljukat mi is méltányoljuk de mikor ezt kimondjuk, akkor nem mellőzhetjük el azt: hogy Tordán és tan egész Erdélyben egyetlen egy polgári magyar zeneegylet van s részvétlenség miatt, nem erős magát illelőleg fenntartani.

Urak! önök önök voltak felkarolni mindent — mi dicsekedtek csak — s azután mindjárt anynyiba hagyják, mi kitartásokat nem magasztalja. A nemzetiség haladására, kifejtésére kevés figyelmet fordítanak, mit bizonyít az is, hogy az ipar kamara felszólítására a vásárnapi iskolát még létre nem hozták, miért már megrovaszt is kaptak. Vettekék le pártoskodó szokásukat s tegyenek nemzetünk szellemi és anyagi haladásán lépéseket. Ha a kiadásra utat nyitnak, nyissanak törést bevételeire is. Így és nem másképpen számíthatnak az utókór halás emlékére.

A kijelölt táncvigalmi estély megtörténtől annak idejében. E sorok bevezetővel értesülünk arról, hogy cs. kir. járási főnökönk t. cz. Hirsch Ferdinand ur, komoly feddés között f. hó 20-án ráparancsolt polgármestereinkre a vasárnapi iskolát rövid időn életbe léptetni. S így 1857-dik év január 5-re határozottott annak megnyitása.

r. l.

Zilah, nov. 27. E lapok 17-dik számában az itteni működvelő társulat firmája alatt feljajdulás olvasható, mely a Vörösmarty árva javára történt szavlati-estély jövedelmének illő helyre juttatását sürgető szavaimat azzal igyekszik kifelelni, hogy a szavlati-estély nem e végre létesült.

Ha erre egyedül azt jegyzem meg, miszerint nem csak az estély eszméje a szóban forgó árva segélyezésének ösztönéből merült fel, a felszólítások az ő nevökben mentek szét, a több oldalról ráfordított mindennemű áldozatok egyenesen arra voltak szánva, s az előadandó darabok is ez alkalomhoz választva, és a tiltó körülmények — melyek miatt a működésnek más czi met kellett adni — éppen a létesülés küszöbén állottak elő: mindenki át fogja látni, hogy a bevétel hova fordítsa felől kétség sem támadhatott, s csupán eszköz lehetősége jöhetett kérdésbe. Miután pedig Magyarhon és Erdély több városában, mint pl. Marosvásárhely, Szászváros — miképp hírlapokból tudjuk — még azután voltak előadások és hangversenyek, e végre, idevonatkozó szavaim nem másra, mint — jóakarattal mellett bizonyosan célt nem tevesztendett — kalauzolásra voltak számítva, nyíval inkább, mert az összeg egy részének az árvákhoz juttatása ugy is szóban vala. — Utalok a „K. Közlöny” első folyam, 2-dik számában foglaltatott tudósításom jelen ügyet érdeklő részére, melyben a tényállást leplezve, de érthetőleg felfejtettem, s melynek kezdése újabb levelemmel egybevetése rólam a mystification gondolatát is elhárítandja.

A mondottakból világos, miszerint a működvelő társaságnak, vagy „buzgó” elnökének — mint ki valóda szemmel se volt — igazolásra szüksége nincsen, s annál fogva a dollog kérégebe kapaskodó felszólalás szükségtelessége nyilván kitetszik, s a kovácsolásra fordított sok szép idő, s a vele beirt papír kárba mentnek tekintendő. Egyébiránt az igazság érdekében vélt alólt megjegyzni, miképp — egy tagtól nyert értesítése szerint — a működvelő-társaság azon ülésében, melyből jelen nyilatkozata kelt, maga a néhai

(ebben ezen ülésen leköszönt) „buzgó és erélyes” elnök vitte a tollat. Kinek ezennel ígéretet teszek, hogy, ha „több ferde közléseim” közül bárgyvet megnevez: „több buzgó és erélyes eljárásai” közül a „Bibor és gyász” botrányos, és a társaságnak, melynek renomméja e nyilatkozatból láthatólag annyira szívén fekszik — nagyon is becsületében járó casusára örök fátolt fogok borítani.

r. l.

KÜLFÖLD.

Tények hiányában a napnak leghatásosabb eseménye a „Constitutionnel” nek egy nov. 25-én Renée aláírásával megjelent cikke, mely nyilván a francia udvar jelen ingerült hangulatának szülöttje. Második komoly „megintés” ez az angol sajtóhoz, mint a mely szüntelen ingerlő emlékeket idéz fel, a francia s angol nép erkölcsi s intézményei közt sértő összehasonlításokat tesz, mindenben ócsárolja a császár kormányát, s vakmereskedik oly minisztereket is megbuktatni, kik őrök bizalmát bírják. Ily bevezetés után folytatja a Constitutionnel:

„Tudja meg az angol sajtó, jelenleg senki se tesz annyit, mint ő, arra nézve, hogy Franciaországot szövetségese irányában meg-hűtse. Így a „M. Post” legközelebb azon saját tárgyat fejtgette, miképp valahányszor Franciaország Angliától eltávozott, s más szövetségeket keresett, — azért töstént meglakolt. Ezen lap előad, miképp buktak meg azon kormányok, melyekkel Angolország nem volt megelégedve, miként halt meg ezen okból Lajos Filop száműzetésben.

„Eképp a „M. Post” saját honát azzal merészi vádolni, miképp angol érdekekért a francziák közt zavar s forradalmak magvait hinté el. Az íjlesztés ilyen eszközei, Franciaország irányában nem érnek célra. A „Times” legújabb cikkei, a szultánnak a térszalag-renddeli feldizittetése tárgyában, — ama búzské s tulnyomó szerep, mit ezen lap a keleti ügyben saját hona számára követel, rosszul hangzanak egy szövetséges füleiben.

„Sajátosság! Az austriai lapok ugyanezen modort követik; ez némileg egyetértőleg folytatott hadjárat. Nemde egy előkelő bécsi lap azt merészi nekünk mondani, hogy a Bolgrad-ügy pusztá ürügy, s hogy valósággal csupán az a cél, hogy Franciaország kudarcot valjon? Szerinte Franciaország nagyon magosra emelkedett, s igen nagy dicsekedést szemelt a keleti kérdésben; szükséges csökkenteni ezen nimbust s tulstult, mit annak a párisi szerződés adott. Mi a kormányokat éppen nem tesszük felelőssékké, politikájoknak ezen állítólagos kifejtésért, valamint a császár kormányát sem szabad felelőssé tenni azért, mit netalan a francia sajtó különböző közlönyei tesznek közzé.

„Az austriai s angol lapok versenyezve állítják, hogy a francia lapok legközelebb szabadságot sem élveznek. s hogy semmit se tehetnek közzé, mit az előfides censura nem helyeselt. Ez nem áll; a külföldi sajtó ezen pont iránt vagy a közönséget csalja meg, vagy önmaga csalakozik. A lapok Franciaországban éppen nincsenek censura alá vetve, azok cikkeiket egyetlen hatóságú ügynökökkel közlik. A belügyminiszter a politikai lapokra semmi más befolyást sem gyakorol azonkívül, mit a törvény ad neki, s mely abban áll, hogy azokat megintethi, ha az alkotmányok vagy államnak valamely főelvét megtámadják. E szerint ama polemia, mit a francia lapok a keleti ügyről egymással folytatnak, teljesen szabad volt. A kormány se nem sugallá, se nem ellenőrzé polemájokat!”

A „Constitutionnel” elég ovatos azzal végezni cikkét, hogy a kormányokat a lapok nyilatkozataiért nem lehet felelőssékké tenni, hogy mindnyájk kívánja a békés kiegyenlítést, hogy ebből kívánatuk alkalmasint teljesíteni fog sat. Okos ember nem ütközik kétszer egy köbe. Szerkesztő ur is egy nem régi cikkéért kudarcot vallván, nem akart ismét a különben öt inspirá-

ló kormánytól ily szót hallani: „nem ismerem ez embert,” s így éppen nem férhet kétség hozzá, hogy e nagy hangu cikkéből az is kivehető, hogy Walewski, kinek az lehelletéből származott, keményebben üli a nyeret, mint hitték, s az angollal rokonszenvező Persigny nem sok sikert aratott. Egyébiránt e cikk a napi politikát egy kissé újból fölélesztetheti. Sok olyast lehet abból kilátni, a mit még mindig erőlködnek a világgal nem láttatni. E részről nyilván kitört a neheztlenség, melyet Párisban Austria s Angolország irányában éreznek; az angol-francia szövetség közel szétomlása s rémitő hírek mindinkább nyerne hihetőségben, s az Orosz- és Franciaország közti barátság mindig merészebb homlokot lép föl. A francia lapok azért beszélnek annyit a Franciaország elleni megtámadásokról, mivel a közönséget a szövetség szétbontására előkészíteni akarják. Más részről némely tények folyvást az Oroszországhoz közeledésre mutatnak. Így p. o. a külügyminiszter nov. 25-én este az összes orosz követtségi személyzetnek 40 teretű lakomát adott. A kölesönös toastok a jelenleg Francia- s Oroszország közti fennálló barátságos viszonyt tanúsítják. Továbbá, hírszerint, dec. 3-án a tuillériákban nagy ünnepély leend, a Párisban jelenlévő orosz tengerész tisztek tiszteletré, Cherbourgban a száraz s tengeri sereg különböző testületei az orosz hajóraj tiszteinek táncvigalmat adnak a városzházban.

— Az „Observer” ujjal ismétli, miképp az angol kormány határozataiban semmi változás se történt, s nem is fog történni. A „Bolgrad- és kigyósziget” ügyei oly egyszerű részletkérdések, miknek megoldása végett nincs szükség ujjab európai congressusra.

Maga a párisi szerződés kisbája, hogy az aprilben Párisban jelenvált másod-meghatározottak összeűljenek, mielyt a beszszarabiai s kis-ázsiai határkérdés, s a fejedelemségek szervezete elintéztettek: de nem előbb. Mielyt ezen egyes kérdések elintéztettek, a meghatalmazottak Párisban összegyűlőndnek, hogy ezen intézkedést kormányaik szentesítésével ellássák.

A nehézségek eszerint, mint látszik, nem hogy fogyának, sőt inkább nevedőben vannak, ha nem adnánk is mindjárt föltétlen hitelt az „Ind. B.” azon tudósításának, miszerint e napokban a merikai fregatt is jelent meg a közöptengeren s egyenesen a Bosporusnak tart, melyen keresztül szintén a feketetengerre akar hatolni; hol az ödes bátyja John Bull már örökre megtelepültnek látszik, jó öcsése sem akar hiányozni. A jelenleg Cherbourg előtt horgonyzó orosz flottilla is hasonló szándékú volna.

Mindenestre erős tűzpróbán kell most át-esni a nyugoti szövetségnek, s ha némi súlyt tulajdonítunk az „Advertiser” nyilatkozatainak, e próba nem a legserencsésebben fog kiütni. „Bár mit mondjanak, vagy bár ki szóljon is el-lene — mond ez angol lap — újból állítjuk, hogy a Francia- és Angolország közti szövetségnek tényleg vége van! Névk meg egy ideig fennállhat, de csak is névk. Franciaország testületi lelkestül Oroszországhoz szít, s ha ez nem volna is úgy, Napoleon L. már mar-tiusban kötelezte magát a császár előtt, hogy némely czélokra nézve mellette fog cselekedni. Most már nem léphet vissza. Előbb mindent engedünk neki, s ő e miatt nem egyszer azt kép-zel, hogy nekünk nem lesz többé önálló akaratunk. Bizalommal számított arra, hogy Angolországot folyvást orrával vezetheti. De Palmerston lord most más lecczét ad neki. A premier fölséges szövetségünk felől úgy kezd gondolkodni, mint mi mindig gondolkodtunk, t. i. hogy Napoleon addig marad hű a szövetséghez, med-dig terveiben éppen előmozdítja.”

— Az új porta-miniszterium most oda van módosítva, hogy egy ideig egészen ismeretlen egyéniség A them pasa (korábban a szultán tanítója és titkos írnoka) vette át a külügy-i tárczát, mellette ülven előde Fuad pasa, mint tárcza nélküli miniszter, mint [szintén A] i pasa, az előbbi nagyvezir is megmaradt [utódja R es h i d pasa nagyvezir mellett. Jellemző R es h i d pasára s általában a török állapotokra nézve, miszerint az új nagyvezir C a l l i m a c h i hg. a bé-

2. Hosszszu vagy is nyújtottak, hova tartoznak minden nehézhangnak és élesek.

A nyersnek a nehézhangnak, a tompa hangnak pedig az élesek felelnek meg.

A rövid és hosszszu Magánhangzók közt a magyar nyelv lelkében gyökerezett azon különbség van, hogy egy hosszszu felér két rövidvel, azaz egy született magyar egy hosszszu Magánhangzó kimondására éppen két annyi időt fordít, mint egy rövidére; miért is helyesen hasonlított össze a Magánhangzók aránylagos mértéke a zenebeli hangmértékekkel. Ha ugyan is egy rövid Magánhangzó egy nyoltzad kotányi, ugy egy hosszszu két nyoltzad vagy is egy negyed kotányi huzamosságn. tartamu; és ezen tulajdonságánál fogva legalkalmasabb a magyar nyelv mértékes vers szerzésre. Idegen nemzetbeli, kinek nyelvében ezen h ngmértékesség nem uralkodik hasonló szorosán, a magyar szavak kijelezésében az ellen könnyen vét, s től német, egy szóval idegen voltát csak hamar elárulja, ugy hogy ezen nemű kotsintásából, meg a hangnnyeklati Magánhangzó-fajak feltéreléséből még az írástudatlan együgyű paraszt is a-zonnal kiismeri nemzeti származását; ezen kotsintásoknál fogva kiismeri egyébiránt egyik vidékbeli magyar a más vidékbelit is.

Valamint a németben p. o. baar, Beere, Foot sat. ugy régebben a magyar írásban s nyomtatásban is a hosszszu Magánhangzó két rövid, nem is mindig ázonso Magánhangzóval fejeztetett ki p. o. Páris-Pápaiban még edes = édes, eeg = ég; eek = ek; sooros = sóros; a M. Ny. R-ben baalyám = bátyám sat. s ezen mód fennmaradt máiglan a vezeték- és helységnevekben, p. o. Gaal = Gál, Paal = Pál, Dees = Dész, Toot = Tót, Soos = Sós, Bóó = Bó sat. melyekben mint tud-

va van a második rövid Magánhangzó nem ejtetik ki külön, hanem csak az elsőnek megnyújtására int, s a mai írásban ékkel vagy vonattal pótoltaik; miből nyilván kitetszik, hogy szóal-ak tekintetben egy rövid Magánhangzó = egy ék (=) vagy = egy vonat (=); az az aa = a a, ee = é e sat. Tuláságos ékezés, és — ámbár régi — mint kiejtést tévesztő, hibás is: Soost írni vagy Soóst, vagy éppen Soóst Soos helyett. Deest = Deest helyett sat.

Jegyzés. Hunfalvi Pál a „Magyar Nyelvészeti” 188 lapján hangsúlyos voltokra nézve így osztályozza a Magánhangzókat. Súlyosak: á, ó, ú, é, ő, ü, í. Nem súlyosak: a, o, u, e, ö, ü, i. Nehezek: a, o, e, ő, é. Könnyűek: u, ü, i.

Nézetem szerint a hangsúly tekintetéből a Hunfalvi Pál könnyű hangzói tökéletesen egyensúlyiak az ő súlyos, nem súlyos és nehéz hangzóiival, mikor a szó alapértelmének felszökben agyóker-szótagban állanak p. o. tukma, tudomány, lyukas, tüdő, füstös, tündér, hiány, hiba, higgaszi, dio sat. ellenhen az ő súlyos és nehéz hangzói éppen oly súlytalanok mint az ő könnyű hangzói, midőn képzőben vagy ragban fordulnak elé; p. o. tudás, tudomány, tündés, ajtója, teremtoje, válúja, korszortja, köszörtje sat. Itál szóban a hangsúly a Hunfalvi szerint nem súlyos i-n nyugszik a súlyos i helyett, mely ide illenek az étel, vétel, tétel hasonlagra, mint fennebb megjegyzém.

Ezzel azonban nem a hangsúly létét vonom kétség alá, hanem annak hatását a Magánhangzókra, melyekre általában nem is vonatkozik.

A hangsúly vonatkozik a szó gyökérszótagjára, melyben a szó alap- vagy is vezérértelme rejlik, s ez szűli, követeli a nyomtatosságot vagy is hangsúlyt, ha bár nem is volna Magánhangzó a gyöker szóban mint például e szóban: hmget.

A fennebbi példából az is kitetszik, hogy nem csak az ék, hanem a mássalhangzó-torlat sem oka a hangsúlynak, mert tudomány, lyukas, tüdő, s hasonlóknak sem ék, sem torlat nem hat a rövid ugyan, de még is hangsúlyos gyökérszótagra. Átaljában a hangsúly semmi egyébnek nem oka, mint a gyökérszótag hangzatosabb kijelezésének, bár milyen Magánhangzóval is birjon az; hanem maga okozat, okozatja t. i. a szó alapértelményének, mely oka a hangrendnek vagy hangegyezésnek is, és oka még végre a képzőket és ragokat szülő önálló szók képzőkké és ragokká ernyedésének és tsonkulásának is. Nem áll tehát, hogy az önálló szókat képzőkké és ragokká a hangsúly teszi valamint az sem, hogy „minél teljesebb a hangzó, annál több súlylyal bír,” mely teljességét a hangoknak a távolság határozná meg azok és a magánhangzók között. Lásd a Magy. nyelvészeti 187, 188 lapjain.

Az összehatott szóknaál a hangsúly az első szó gyökérszótagán nyugszik, még is rajtok sem hangegyezés, sem az önálló szók ernyedte vagy tsonkulása nem mutatkozik.

A hangsúly tehát a gyökérszótagot s nevezetesen annak értelmét illetvén, nem pedig az abban lévő Magánhangzónak milyenségét vagy mekkoróságát érdekelvén. Átaljában nem szolgálhat a Magánhangzók valamely osztályozásának alapjául. Valassuk csak előítélet nélkül bővebben az élő nyelvet!

Dr. Engel József.

ési török követet is, — egy keresztyént — ajánlott volna a külügyminiszeri tárczára.

— Londonban nem rég Kmetty (Ismail pasa) tollából az 1853 évi szeptember 29-ki karsai csata vázlata jelent meg. A mű célja kivívni az emberek részére, kik ez ütközetben részt vettek, azon elismerést, melyre a történet részéről számíthatnak. Közvetlen szerint az Angliában annyira ünnepezték a megjutalmazott Williams tábornok számos meetingben, lakomán tartott beszédében soha se tön emlezték K. tábornokról, a kinek Kars dicső védelmezésében nem kis része volt. K. munkáját az angol heti lapok nagy dicsőrével fogadták. Saturday Review nem tartja lovagiasnak a szerző irányában Williams tábornok magaviseletét. Hasonló szellemben szól a többi lap is. A „Globe” is sajnálja Williams eljárását, s mesterinek mondja az érintett művet.

— A „Journal des Debats” sz. pétervári levelezője után jelenti, miképp az orosz kormány régóta tudja, hogy a kaukázusi népek Stambulból lőpor és fegyvercsempészet által gyarmolást nyernek. Közlebről is egy an-

gol hadihajó a csempészek védelmére elég mértékű rész volt az azowi tengerbe befutni. Így kapnak erőt s buzditást ama népek kétségbeesett ellenállásuk meghosszabbítására. Egnél fogva a cárnak komoly szándéka e háborúnak, mely több mint 20 éve emészti Oroszország legjobbjait, 1857-ben határozottan véget vetni, s e tekintetben igen sokat remél a fiatal Bariatinszki hercegtől, ki jelenleg a nem rég meghaladott Woronzoff helyett viszi a kaukázusi főparancsnokságot.

Rómából jelentik, miképp a szentszék a papi javaknak Spanyolországban az 1855 május 1-i törvényével fogva történt eladásához egyeztetést adta, azon feltétel alatt, hogy e törvény a jövőre nevezetül hatálytalannak nyilváníttassék.

— Spanyolországban itt-ott összeütközésre kerül a papság és lakosság között. Moradellában a lelkész a szöszékről jelet ki több jelen volt egyént, mint részeseit az 1854-ki forradalomnak, mely a sátán műve volt; az e-ként érdekeltek nem maradtak adósok a felelettel, s lőn nagy zenebona az egyházban, mely

annak falai közül az utcákra terjedt s a hatóságok beavatkozását tévé szükségessé. Több képzelt liberális elfogadott; a lelkész betegnek jelentvén magát, lakában őriztetett — Tabarában a lelkész megtagadta egy haldoklótól a szentségeket, mert egyházi birtokot vásárolt. Meghalván pedig megtagadta tőle az egyházi temetést, s csak ötöd napon lőn a sírkerten kívül eltakarítva. Barcelonában a püspök motozásokat tétetett minden nyomdában, lefogalván minden oly munkát, mely egyházi censura alá nem terjesztett.

A Spanyol miniszteri tanács legközelebb elrendelé, miképp Prim tábornok, a progressisták feje, a canariai szigetekbe száműzésé, azonban a tábornok előterjesztései folytán annak száműzési helyül később Bilbao a jelöltet. Mily számtalan nagyra termelt fia van e szerencsétlen anya — Spanyolországban, úgy hogy elmondhatja a latin költővel: Inopem me copia fecit.

LEGUJABB.

Bécs, dec. 1-én. A magyarországi protestánsokra nézve igen örvendetes hírről van szerencsém önt értesíteni, miről azonban teljes felelősséget vállalni nem akarok mindamellett, hogy a leghitelesebb külfölből ered. O cs. k. apostoli felsége a prot. kerületi gyűlések által tett felterjesztések nyomán, a zsinati tartást legkegyelmesebben megengedni méltóztatott. S ez hallomás szerint a jövő év május havában fogna egybegyűlni.

(Pester Lloyd.)

Gatonaár bécsi mérő, p. p.

Kolozsvár dec. 4-kén. Búza 4 ft. 6 kr. Elegybúza 2 ft. 49 kr. Rozs-1 ft. 48 kr. Árpa 2 ft. 4 kr. Zab — ft. 56 kr. Török búza 1 ft. 18 kr. Burgonya 1 ft. — kr.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: **BERDE ÁRON.**

HIVATALOS HIRDETÉS.

(49) Szám 12,599. 1856.

Árverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a tasnádi cs. k. adóhivatal iródjában folyó év decemb. 18-án reggeli 10 órakor, felsőbbbségi jóváhagyás reménye alatt tartandó nyilvános árverés útján, az érkvási fiscalis részjóság, mely áll:

186 hold 320 □ öl szentőföldből . . . 215 hold 1200 □ öl rélből és legelőből . . . 10 hold nádasból, minden hozzá tartozó lak- és gazdasági épületekkel, és szároz-malommal egyetembe, kilencz egy-másután következők évre u. m. az

(1-3) 1857-dik év május 1-ső napjától kezdve, az 1866-ig év ápril hó utolsó napjáig, a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Az első fölkiáltási ár évenként fizetendő 900 fira ezüst pénzben van határozva. — Haszonbérleti vágyók kötelesek az árverés kezdete előtt a fölkiáltási ár 10 — száztollját u. m. 90 fót e. p. bánatpénzzel (Vadium) befizetni, mely a kevesebbet ígérőknek az árverés végeztével azonnal, a legtöbbet ígérő vállalkozónak pedig csak is a meghatározott biztosíték (cautio) letétele után fog vissza adatni. Az árverés kezdetéig 15 kros bélyeggel szabályszerűleg ellátott, az ajánlkozó keresztes vezetékek nevével sajátkezüle aláírt s bepecsételt írásbeli ajánlatok (Offert) is elfogadhatnak

az említett adóhivatalnál, ha azok a kijelölt bánatpénzzel, vagy annak valamely állandalmi pénzárnál befizetéséről szóló nyugtával ellátva leendnek, az azokban ajánlott haszonbérleti összeg szammal és betűvel kijelölve leend, s azon nyilatkozatot magukban foglalandják, hogy ajánlkozó nagykoru, s az árveréshez följogosított egyén, ki a haszonbérletet jóság részleteit tökéletesen ismeri, s magát az árverési föltételeknek — melyek előtte különben is tudva vannak — minden kifogás nélkül aláveti. Ha több egyén társulathadand be íratbeli ajánlatot, ezen esetben az ajánlatnak magában kell foglalni, hogy az ajánlkozók közösen t. i. mindnyájan egyért, és egy mindnyájokért kötelezik magukat a

haszonbérleti föltételek teljesítésére, valamint azon egyén is névszerint kijelölendő, ki a haszonbérleti javakat átvevő — Azon esetben, ha a szóval és írásban tett ajánlatok egyenlők lennének, az árverésnél tett utolsó szóval ígért előnnyel bírand; egyenlő íratbeli ajánlatoknál az elsőség sorshuzas után fog elhatározatni; hiányos íratbeli ajánlatok pedig teljességgel nem fognak tekintetbe vétetni. — A haszonbérlet és árverés bővebb föltételei, az árverés kezdete előtt föl fognak olvastatni, addig is pedig az említett adóhivatalnál, a rendes hivatali órákban, naponta átnézhetők. — A kolozsvári cs. kir. kerületi pénzügy igazgatóságtól, november 24-kén, 1856.

MAGAN HIRDETÉSEK.

(45) **Mezőgazdákat érdeklő HIRDETMEY.**

Dr. Svoboda Gusztáv, az innsbrucki cs. k. egyetemnek állatgyógytani tanára.
Dr. Koschate, a porosz-szilézia középponti állatkinzás elleni egyet elnöke.
Dr. Khuen, a bécsi középponti állatkinzás elleni egyet főtitkára.

Korneuburgi baromtáp- és gyógyport

Lovak, szarvasmarhák és juhak betegségeinél, különösen következő esetekben jó lelkiismerettel és teljes meggyőződéssel ajánlják.

Szarvasmarhákna betegessé vált tejelválasztás, emésztési fogyatkozások folytán kevés vagy gyöngye tejelés esetében, mely a pornak használata által meglepően javul; továbbá vérfejes kezdetekor, májvészben és puffadságban.

A lóbetegségeknél hasznossága kétségkívül: tüdővészben; torokbajban; szelid természetű és aggasztó mirigydagadatokban; feregántalmakban.

A juhna jólékony befolyást gyakorol a metelynél; májrothadásnál; épp így az altestrendszert minden bajában, hol téltenség a baj oka.

Azon baromtenyésztőknek, kik állatorvosi segélytől távoli pontokon laknak, ezen baromgyógyszer igen ajánlható. Mindig kapható az a következő letéthyeken:

Főszétküldési raktár a kerületi gyógyszerertárban
Korneuburgban. Alsó Austriában.

Ára a kis csömegnek 24, a nagynak 48 pkr.

Főletéthy Erdélyre nézve:

Kolozsvárt: Wolff J. gyógyszerésznél.

Szebenben: Zóhrer F. J. Brassóban: Gyertyánffy József és fia.
Beszterczén: Dietrich Sámuel
Csikszerdán: Spreutz Pál
Dézsen: Krémer S.
Erzsébetvárosban: Smidt A.
Kőhalomban: Nagel Smidt örökösök

Szászvárosban: Spech Gusztáv gyógyszer.
Szászrégenben: Traugott Wachner
Szekely-Udvarhelyen: Kauntz J. A.
Tordán: Welics György
Segesvárt: Misselbacher A.

Mind ezen bizonyos uraknál kapható: Dr. Svoboda Gusztáv jó hatásáról ismert **disznó-gyógypora** is, mely a disznókna többféle betegségeiben, mint gyors mentőszert alkalmazható. Ára a nagy csömegnek 1 ft. 12 kr. a kisebbnek 36 kr.

Azon gyógyszerész és kereskedő urak, kik bizonyosok kívánnának lenni, s nagyobb mennyiséget átvenni elhatározzák, sziveskedjenek magukat Misselbacher B. J. ural (Segesvárt) vagy az alsó austriai, korneuburgi kerületi gyógyszerertárral, hol az ajánlatok elfogadhatnak, bérmentett levél útján magukat érintkezésbe tenni.

(42) (3-3) Az o. topliczai kocsoma-jog 1857. februarius 9-én kezdőleg 3 egymás után következő évre árverés útján haszonbérbe fog adatni, M. Vársárhelyen a Wagner Frigyes kereskedő úr piaci kereskedése előtt 1856 december 4-én délután 2 órakor, első kikiáltási összeg 2000 rf. conv. pénzben; a vállalkozni kívánó ennek tíz per centját téendő le előre mint vadiumot. — A kiadási feltételeket előre is megláthatni irt Wagner Frigyes urnál. Az o. topliczai

birtokosság gyűlése határozata nyomán tudatja,
November 15. 1856.
Szekeres Sándor o. topliczai birtokosság biztosa.

(50) (1-3) ELADÓ.
Két Brandmayer-féle félfedelű kocsin nagyon jutányos áron eladó. Értekezhetni iránta Hidutca 317 szám alatt

(46) **Csöd-hirdetés. tanítói állomásra.**

A kolozsvári cs. kir. kiváltságos kereskedő társulat vasárnapi kereskedelmi iskolájában egyik tanítói állomás üresedésbe jövén, arra ezennel csöd hirdetik. Ez állomással 150 pft. évi illeték van öszszecsátolva. Pályázni szándékozók kellő képességükről szóló bizonyítványokkal felszerelt kérésüket nyújtsák bé f. évi decemb. hó 31 kéig alólirt társulat elnökségéhez.

Kolozsvárt, november 29 kén, 1856.
A cs. kir. kiváltságot kereskedő társulat

(44) (3-3) **Figyelmeztetés a gazdasági egyet t: cz részvényeseihez.**

Az egyleti választmány rendelese következtében, tisztelettel kérem a t. egyet t. cz. részvényeseit, hogy a lefolyt időre, a t. alapító urak alapítványaik, a rendes részvényesek pedig az évenként kötelezett részvényutáni még bé nem fizetett járandóságot f. évi december végéig a kezelésem alatt pénzárba befizetni vagy beküldeni méltóztassanak.

Kelt Kolozsvárt, nov. 26-kán 1856.
Nalácz Farkas, egyleti pénztárnok.

Figyelmeztetés a gazdákhöz.

Látván a gazdasági egyet, hogy mind a nyári istállózás napontai elterjedése, mind öszvetéseink nagyrészenek elpusztulása okvetlen szükségessé teszik jövő tavaszszalatakatarmányfüvek s takarmány pótnövények nagy mértékbeni vetését, kolozsvári kereskedő Dietrich

(2-3) Sámuel urat megbizza a kellő magvaknak, az egyesület firmája alatt, meghozatására. Dietrich úr kötelezte magát, hogy a választmány által szükségesnek ítélt magvakat, u. m. búkkönyt, hazai és francia luczernát, veres lőherét, esparzette, lóbab, burgundi répa, tarló répa, pileum és lolium fajakat, rigai lent stb. a választmány által kijelölt bel és külföldi megbiztosb magkereskedőktől nagy mennyiségben meghozatja s azokat a választmány által meghatározandó áron fogja árulhatni. A megrendelések szóval vagy postán levélben Dietrich Sámuel urhoz intézendők, legfőlebb dec. 15-ig, hogy rendeleteit a szerint tésse meg, s a kívánt magvak a kellő időre megérkezhesse. A november 9 kén tartott választmányi-gyűlés meghagyásából,
Nagy Ferencz, titkoknok.

(48) (2-3) **FIGYELMEZTETÉS** Folyó év november 9-én tartott választmányi gyűlésünk határozata folytán, kötelelességem szerint van szerencsém jeleníteni, hogy a géphozató alpenztárból hozatott, s ezen pénztárnok Vidas és Farkas pesti gépész urak által ajándékba küldött, s kísérletek nyomán célszerűnek tapasztalt gépek az egyet tavaszi, mart. 12-ki gyűlése alkalmával az alapszabályok értelmében elfognak árvereztetni.

Midőn ez árverésre minden részvenyest tisztelettel meghívok, kérem egyszersmind azon részvenyest t. cz. tagokat, kiknél gépek vannak künn kísérletre, hogy azokat a fenn kitett határnap előtt, legalább egy héttel gépszeti pénztárnok Pál Sándor urhoz beszálhattani sziveskedjenek; ugyancsak Pál Sándor urnak küldvén be az illető gépek működéséről írott jelentésüket is.

Kolozsvárt, nov. 30 án, 1856.
Tisza László m. k. az egyet gépészeti ügyvivője.

(47) **Grosz Károly** fogművész, James Murphy orosz császár udvari fogorvos volt segédje, tisztelettel jelenti a nagyérdemű közönségnek, hogy lakását a következő 1857 dik év ápril 24 ig Kolozsvára tette át, s ez idő alatt ajánlkozik minden szakmájába tartozó műtöttekre, u. m. egész mesterséges fogsorok, valamint egyes fogak alkalmazására, odvas fogak bétöltésére, hibás fogak takarítására, nemkülönbön ifjak ferdén álló fogainak egyenesessé igazítására sat. s igekezni fog mindezeket, mint eddig is, a legujabb és legjobb mód szerint végezni, teljes meglegedésre mindazoknak, kik őt bizalmukkal megitisztelendik.

Lakása van a piaczoron, Nro 277. kereskedő Dietrich ur házána 2-ik emeletben. Honn található naponta, d. u. 2-5 óráig.

NÖVÉNY-FOGPOR

G. J. FOPP-tól.

Fogorvos s az Anatherin-szájviz sat. kiv. tulajdonosa.

E növény-fogpor aként tisztítja a fogakat, hogy naponkinti használata által nemcsak a szokott, anynyira kellemetlen borkó távolítatik el, de a fogak zomancza fejérb és gyöngédebb lesz; erősíti a foghúst, s ezáltal a már megromlott fogak épségét visszaadja, és kellemes illattal a szájj legrosszabb szagát is eltávolítja.

Egy skatulya ára 36 kr. p. p. Található Kolozsvárt Wolff J. gyógyszerertárban és Tordán Wolff Gábornál.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda nyomdájában.